

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 83 punten te behalen; het examen bestaat uit 23 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Verderop in het examen bij vraag 10 bevindt zich een stelopdracht. Reserveer voldoende tijd om deze opdracht te kunnen uitvoeren.

Duitsland en Europa, 1945–2000

Veel Duitsers beleefden het einde van de oorlog op 8 mei 1945 met tegenstrijdige gevoelens.

- 2p **1** Leg uit om welke tegenstrijdige gevoelens het hier ging.

Gebruik bron 1.

De tekenaar geeft commentaar op het functioneren van de bezettingsmachten in Duitsland.

- 4p **2** Leg met behulp van twee beeldelementen uit welk commentaar de tekenaar geeft.

Tussen 1945 en 1949 zorgden economische ontwikkelingen voor een groeiende scheiding tussen de Sovjetzone en de drie westerse bezettingszones.

- 3p **3** Noem drie economische ontwikkelingen vóór 1949 die de Duitse deling bevorderden.

Gebruik bron 2.

Chroesjtsjov geeft Kennedy twee mogelijke oplossingen voor Berlijn. In deze crisis kiezen de DDR en de Sovjetunie in werkelijkheid voor een derde mogelijkheid.

- 5p **4** A. Noem beide oplossingen die Chroesjtsjov aangeeft.
B. Noem de in werkelijkheid gekozen oplossing.
C. Leg uit in welk opzicht de gekozen oplossing afwijkt van de beide door Chroesjtsjov voorgestelde oplossingen.

Zowel in de jaren vijftig als in de jaren tachtig werd er in de Bondsrepubliek op grote schaal geprotesteerd tegen de militaire plannen van de regering.

- 4p **5** Noem de twee plannen waartegen geprotesteerd werd en leg per plan uit waarom er tegen geprotesteerd werd.

Gebruik bron 3.

- 2p **6** Toon met twee gegevens aan dat Berlijn de belangrijkste vluchtroute uit de DDR vormt.

Gebruik bron 3.

- 2p **7** Leg uit dat deze cijfers maar een deel van de problemen van de DDR met de vluchtelingenstroom weergeven.

- 3p **8** Geef drie voorbeelden van de manier waarop bondskanselier Schmidt de positie van de Bondsrepubliek bij de westerse bondgenoten wist te versterken.

De Franse president Mitterand bracht kort na de val van de Muur een officieel bezoek aan de DDR.

- 2p **9** Beredeneer waarom dit bezoek irritaties opriep bij bondskanselier Kohl.

Bij het onderwerp Duitsland en Europa staat centraal hoe Duitsland een betrouwbare partner in Europa werd. De naoorlogse bondskanseliers hebben invloed gehad op deze ontwikkeling. Daarover gaat deze opdracht.

Stel: je gaat deelnemen aan een debat dat in je klas wordt georganiseerd over de hoofdvraag:

Welke bondskanselier, Adenauer of Brandt, heeft na 1945 de grootste bijdrage geleverd aan de acceptatie van de Bondsrepubliek?

Door het schrijven van een tekst waarin je een afgewogen keuze tussen beide kanseliers maakt, bereid je je voor op het debat.

- 14p **10** Schrijf een tekst waarin je een afgewogen antwoord op de hoofdvraag geeft. Volg de onderstaande aanwijzingen A tot en met D en neem telkens de *cursief gedrukte* 'kopjes' over.

Het wantrouwen tegenover de Bondsrepubliek

Voordat je met het eigenlijke antwoord op de hoofdvraag begint, moet je bedenken door welke redenen de acceptatie van de Bondsrepubliek werd belemmerd. Deze redenen hielden verband met het Duitse verleden en golden voor de landen waarmee de Bondsrepubliek direct te maken had.

A. Noem in dit verband twee redenen die verband hielden met het Duitse verleden en die zowel golden voor landen in Oost-Europa als voor landen in het Westen.

Konrad Adenauer, bondskanselier van 1949 tot 1963

B. In dit deel van je tekst beschrijf je kort het beleid van Adenauer op het terrein van

- de Europese samenwerking
- de militaire samenwerking en
- de parlementaire democratie in de Bondsrepubliek.

Geef kort aan welk gevolg dit beleid had voor de acceptatie van de Bondsrepubliek in het Oostblok en in het Westen.

Willy Brandt, bondskanselier van 1969 tot 1974

Onder het bewind van bondskanselier Brandt kwam een vernieuwing in de buitenlandse politiek van de Bondsrepubliek tot stand. In het buitenland werd hierop verschillend gereageerd.

C. In dit deel van je tekst geef je kort aan welke verandering in de buitenlandse politiek Brandt in gang zette.

Vervolgens geef je kort aan:

- welke reactie er in het Westen en in het Oostblok kwam op de politiek van Brandt
- wat Brandt ondernam om de argwaan tegenover zijn beleid weg te nemen.

Wie leverde de grootste bijdrage aan de acceptatie van de Bondsrepubliek in Europa?

D. Ten slotte weeg je aan de hand van je antwoorden op B en C de bijdrage van beide bondskanseliers tegen elkaar af en bepaal je welke bondskanselier de grootste bijdrage heeft geleverd. Bij dit eindoordeel geef je bovendien een eigen, inhoudelijk, argument dat nog niet aan de orde is geweest.

Nederland en Indonesië. Vier eeuwen contact en beïnvloeding

In 1602 werd een aantal 'voorcompagnieën' tot de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) samengevoegd.

2p **11** Geef hiervoor een economisch motief.

De VOC had haar predikanten uitdrukkelijk verboden contact te leggen met de inheemse bevolking op Java.

2p **12** Geef hiervoor een verklaring.

Gebruik bron 4.

2p **13** Beredeneer met een gegeven uit de bron wat de weerstand onder Nederlandse bestuursambtenaren tegen de invoering van het Cultuurstelsel veroorzaakt.

2p **14** Noem het middel waarmee gouverneur-generaal Van den Bosch zijn bestuursambtenaren probeerde te motiveren toch mee te werken aan het Cultuurstelsel en leg de werking van dit middel uit.

Vóór 1870 had de Europese cultuur slechts een geringe invloed op de inheemse bevolking van Indonesië.

3p **15** Geef hiervoor drie oorzaken.

Gebruik bron 5.

De Lombokexpeditie markeert een omslag in het koloniale beleid in Indonesië.

4p **16** A. Leg uit wat die omslag inhoudt, zonder gebruik te maken van de bron.
B. Toon met een gegeven uit de bron aan of Colijn zich in deze brieffragmenten aansluit bij het nieuwe beleid.

Gebruik bron 5.

2p **17** Maak aannemelijk dat dit een betrouwbare bron is voor iemand die onderzoek doet naar de Lombokexpeditie.

Gebruik bron 6.

Stel: je maakt een fotoboek over de geschiedenis van Indonesië rond 1900. Je gebruikt deze foto in twee hoofdstukken: het hoofdstuk '*Tempo doeloe*' en het hoofdstuk '*Koloniale verhoudingen*'.

6p **18** Toon telkens met twee beeldelementen aan, dat deze foto gebruikt kan worden in beide hoofdstukken. Doe dat door:

- uit te leggen wat kenmerkend is voor de '*koloniale verhoudingen*' en daarbij twee passende beeldelementen te geven
- uit te leggen wat het begrip '*tempo doeloe*' inhoudt voor de Europeanen en daarbij twee passende beeldelementen te geven.

Vanaf 1901 tot de jaren dertig voerde Nederland in Indonesië de Ethische Politiek.

4p **19** Noem vier maatregelen die in het kader van deze Ethische Politiek genomen werden.

Gebruik bron 7.

In deze prent uit 1922 komen zowel aspecten van de Ethische Politiek als het westerse superioriteitsgevoel van die tijd duidelijk naar voren.

4p **20** A. Noem een aspect van de Ethische Politiek en leg uit hoe dit in de prent naar voren komt.
B. Leg uit wat het westers superioriteitsgevoel inhoudt en hoe dit in de prent naar voren komt.

Gebruik bron 8.

De Republiek benadrukt rond 1946 de Indonesische nationale eenheid.

4p **21** Maak met twee beeldelementen duidelijk op welke wijze dat hier gebeurt.

Gebruik bron 9.

In Molukse kring wordt deze verklaring beleefd als de inlossing van *een ereschuld* door de Nederlandse regering. Zij zien hierin een erkenning van hun grieven.

5p **22** A. Leid uit elk van de drie genomen maatregelen af, welke grief van Molukse zijde hiermee door de Nederlandse regering wordt erkend.

B. Noem, zonder de bron te gebruiken, twee redenen waarom de Nederlandse reactie op de Molukse grieven zo laat is gekomen.

Voor de Republiek Indonesië was het begin jaren zestig van groot belang dat Nieuw-Guinea er deel van ging uitmaken.

2p **23** Geef hiervoor twee redenen.

Einde